

Alles wat je moet weten voor je eerste mobiele telefoon deel 2

In deze les krijgen leerlingen informatie over mobiele telefoons. In dit tweede deel van deze dubbele les ligt het accent op de veiligheid en het sociale aspect van het gebruik van een mobiele telefoon. De les start met het nadenken over (het belang van) afspraken over het gebruik van je mobiele telefoon. Wat betreft veiligheid wordt gekeken naar schermtijd en privacy. Tot slot wordt besproken wat social media is en er wordt aandacht besteed aan digitaal pesten en een groepsapp. De leerlingen vullen aan het begin van de les een vragenplacemat in over hun eigen ervaringen met mobiele telefoons. Zo worden de leerlingen vooraf aan het denken gezet over dit onderwerp, hun antwoorden worden gedurende de les gebruikt als input voor gesprekken en discussies. Deze les is het vervolg van deel 1. In deel 1 wordt ingegaan op de technische en praktische kant van mobiele telefoons. Het accent ligt bij beide lessen op het voeren van gesprekken en het uitwisselen van ervaringen. Totale duur deel 2: 1 uur.

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

Mobiele telefoons zijn niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Anno nu heeft ruim 70% van de wereldbevolking een smartphone. Meer dan de helft van de tienjarigen heeft al een eigen mobiele telefoon (bron: Telecompaper). Maar... hoe werkt zo'n apparaat eigenlijk, wat kost het gebruik precies en hoe ga je er veilig en sociaal mee om?

LESOPBOUW

- **Introductie:** Koppeling met deel 1 van deze serie en onderstrepen van het belang van vroegtijdig wegwijs maken in de wereld van mobiele telefonie.
- **Kern:** De onderwerpen, afspraken, veiligheid en social media komen aan bod.
- **Verdieping:** Praat en discussieer door over cyberpesten of een groepsapp.
- **Doen:** Laat de leerlingen van tevoren de placemat/vragenlijst invullen en laat ze gedurende de les regelmatig in tweetallen praten en nadenken over kwesties.
- **Afronding:** Blik terug op deze les (of lessen). Wat is de leerlingen bijgebleven? Waar gaan ze wat mee doen? Waarover zouden ze meer willen weten?

ETHIEK EN TECHNOLOGIE

In deze les staat het volgende vraagstuk centraal: wat zijn de voor- en nadelen van een groepsapp met de klas? Leerlingen wisselen argumenten uit en denken na over het fenomeen 'groepsapp'.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en bekijk eventueel de filmpjes.
- Print voor elke leerling een vragenplacemat. De placemats moeten op A3-formaat, dubbelzijdig en in kleur worden afgedrukt.
- Print voor elke leerling een vragenlijst.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoel vak	21st century skills
1 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.	1 Mediawijsheid De leerling leert over het belang van nauwkeurigheid en zorgvuldig handelen in verschillende media.	1 Oriëntatie op jezelf en de wereld De leerling leert zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van hemzelf en anderen.	1 Zelfregulering
2 Veiligheid en privacy in de digitale wereld DG2.1 Veiligheid in de digitale wereld.		2 Oriëntatie op jezelf en de wereld De leerling leert zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.	2 Sociale & culturele vaardigheden

GROEP 4 EN 5**DIGI-DOENER!****INTRODUCTIE****Openingslide**

Alles wat je moet weten voor je eerste mobiele telefoon - deel 2

Slide 1, Praten en denken

Vraag de leerlingen wat ze nog weten van de eerste les over mobiele telefoons. Welke onderwerpen zijn besproken? In dit tweede deel van de les staan de onderwerpen 'veiligheid' en 'sociaal gebruik' centraal. Deel de vragenlijsten uit en laat de leerlingen hun antwoorden nog eens bekijken en waar nodig aanvullen.

NB: Deze les kan ook als een separate les worden gegeven.

Laat de terugblik dan achterwege en vraag de leerlingen om de vragenlijst in te vullen als start van de les, zie hiervoor de bijlage.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT**Slide 2, Handig om te leren om...**

Vertel de leerlingen dat ruim 70% van alle mensen op aarde een mobiele telefoon heeft. Onderzoek heeft uitgewezen dat het mobiele telefoonbezit onder kinderen van 14 jaar 100% is. Alle kinderen van 14 jaar hebben dus een mobiele telefoon! Op tienjarige leeftijd heeft al meer dan de helft van de kinderen een eigen mobiel. Het is dus erg handig dat je weet hoe het werkt en hoe je er veilig en sociaal mee om kunt gaan.

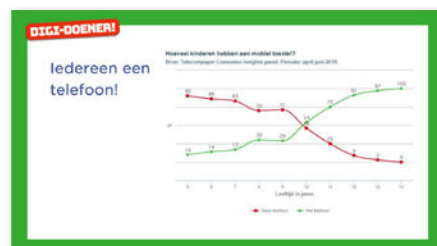
Slide 3, Praten met de klas

Vraag de leerlingen of zij met hun ouders afspraken hebben gemaakt (of zouden maken) over hun mobiele telefoon. Zo ja, welke afspraken? Waarom kunnen afspraken handig en nodig zijn? Wat gebeurt er als jij je niet aan de afspraken houdt? Zijn er op school ook regels voor het gebruik van mobiele telefoons? Welke?

Slide 4, Luisteren en doen

Vertel: Het is verstandig om van tevoren met je ouders afspraken te maken over je mobiele telefoon. Bijvoorbeeld over de kosten en wat te doen bij diefstal, verlies of beschadigingen. Het is ook handig om voor het gebruik van je mobiele telefoon thuis regels op te stellen. Dat voorkomt een hoop discussie en ruzie met je ouders. Denk daarbij aan de volgende dingen:

- Waarvoor gebruik je je telefoon (bijvoorbeeld schoolwerk, sociale contacten, bellen, internetten, games spelen, etc.)?
- Wanneer gebruik je het wel en wanneer niet (bijvoorbeeld niet voor het slapengaan en tijdens het eten)?
- Waar gebruik je het wel en waar niet (bijvoorbeeld niet op je slaapkamer, op de fiets, in de klas of op de wc)?
- Hoe lang gebruik je je telefoon (bijvoorbeeld een maximale tijd per dag)?

GROEP 4 EN 5 DIGI-DOENER!

Vraag de leerlingen om over deze vier punten na te denken. Welke regels zouden zij willen opstellen voor het telefoongebruik bij hen thuis? Laat de leerlingen overleggen in tweetallen en laat ze de bedachte regels noteren op een vel papier. Bespreek de antwoorden klassikaal.

Verdieping: Zijn er ook regels voor de ouders? Zijn deze regels hetzelfde? Waarom wel of niet?

Slide 5, Praten met de klas

Vertel: Een mobiele telefoon is handig en leuk om te gebruiken, maar... gebruik het met mate! Het is namelijk wetenschappelijk bewezen: als kinderen te veel kijken op hun mobieltje of tablet én te weinig buiten komen, kunnen ze later slechtziend of zelfs blind worden. Om dit te voorkomen is de 20-20-2 regel bedacht. Na twintig minuten op een scherm kijken, kijk je twintig seconden in de verte. Per dag ga je twee uur naar buiten. Vraag de leerlingen of ze bekend zijn met dit advies en zo ja, of ze hier zelf ook op letten.

Slide 6, Luisteren

Vertel: Als je internet op je telefoon gebruikt en apps op je mobiel installeert, dan kan het zijn dat jouw persoonlijke gegevens en interesses ongewild worden gedeeld met bedrijven. Een voorbeeld: als je iets opzoekt op Google, dan onthoudt Google de zoektermen die jij intypt. Op basis hiervan zal Google jou gerichte reclame en advertenties laten zien. Hieraan verdient het bedrijf namelijk geld.

Je kunt verschillende dingen doen om je telefoon zo veilig mogelijk te gebruiken. Let op de volgende dingen:

- Geef géén persoonlijke gegevens, zoals je naam, adres of telefoonnummer, aan onbekenden.
- Zet je account van Facebook, Instagram en/of TikTok op 'privé'. Deel jouw foto's en verhalen alleen met bekenden. Plaats geen rare of blote foto's van jezelf op het internet. Het internet vergeet namelijk nooit iets! En... vergeet niet uit te loggen na gebruik.
- Maak niet zomaar een account aan, maar overleg met je ouders. Kies ook altijd een veilig wachtwoord.
- Bij twijfel: vraag het na bij je ouders!

Slide 7, Praten met de klas

Vertel: We gebruiken onze telefoon veel voor 'social media'. Hiermee bedoelen we programma's zoals Snapchat, WhatsApp, Pinterest, Facebook, TikTok en YouTube. Via social media kunnen we met anderen contact maken en ervaringen delen door tekst, foto's of filmpjes online te plaatsen.

Bespreek met de leerlingen welke social mediaplatformen zij weleens gebruiken. Hoe doen zij dit dan? Wat delen de leerlingen dan? Met wie hebben zij dan contact? Welke andere personen volgen en bekijken zij via social media?

GROEP 4 EN 5**DIGI-DOENER!****VERDIEPING****Slide 8, Praten en denken**

Bekijk met de leerlingen de video over cyberpesten. Bespreek de video. Vraag de leerlingen wat het verschil is tussen 'fysiek' en 'digitaal' pesten. Vraag de leerlingen of zij weleens een vervelend bericht hebben gehad van iemand. Is digitaal pesten net zo erg als fysiek pesten? En: wat doe je wel en niet op social media? Oftewel: hoe kun je social media op een goede, positieve manier gebruiken?

VERDIEPING**Slide 9, Praten en denken**

Vertel: In groep 5 van basisschool de Zonnebloem heeft meer dan de helft van het aantal leerlingen een eigen smartphone. Tijdens de kring stelt een leerling uit de klas voor om met de klas een groepsapp aan te maken. Dat is makkelijk voor als er een keer iemand wat kwijt is, om tips uit te wisselen over het huiswerk of om foto's te delen van de schoolreis. Veel leerlingen zijn enthousiast. "Goed idee", roept iemand door de klas. Toch is niet iedereen blij. "Wat doen we dan met de leerlingen die nog geen telefoon hebben?", vraagt een meisje. "Dan doen die gewoon mee op de telefoon van hun ouders", roept een ander.

Bespreek met de leerlingen deze casus:

- Wat vind jij van een groepsapp met de klas?
- Wat zijn de voor- en nadelen van een groepsapp?
- Wat is een goed moment om een groepsapp te beginnen?
- Wat mag je wel en niet schrijven of plaatsen in een groepsapp?
- Wie is eigenaar van de groepsapp?
- Zitten leerkrachten wel of niet in de groepsapp?
- Mogen ouders zien wat er in de groepsapp wordt geschreven en geplaatst?
- Is het nodig om regels op te stellen voor een groepsapp, zo ja: welke?
- Etc.

AFRONDING**Slide 10, Luisteren**

Vertel: In deze les, deel 2 over de mobiele telefoon, hebben we gesproken over veilig gebruik van een mobiele telefoon en het zorgvuldig omgaan met social media.

Bespreek kort met de leerlingen wat ze van de les vonden.

Wat vonden ze interessant? Wat wisten ze al? Wat was nieuw?

Wat hebben de leerlingen geleerd? Wat vonden ze saai?

VRAGENLIJST MOBIELE TELEFOON

1. Heb jij een mobiele telefoon?

ja / nee

2. Zou je een mobiele telefoon (smartphone) willen hebben?

Waarom wel / niet?

---

3. Wat vind jij een goede leeftijd voor je eerste mobiele telefoon?

---

4. Heb je hier met je ouders al afspraken over gemaakt?

---

5. Gebruik je weleens de mobiele telefoon van een ander, bijvoorbeeld van je ouders, broer/zus?

---

6. Waar gebruik je de telefoon dan voor?

---

7. Heb je al nagedacht over wat voor type telefoon en type abonnement je zou willen hebben?

Zo ja, welke?

---

8. Wat denk je dat een nieuwe mobiele telefoon kost?

---

9. Waarvoor zou jij een mobiele telefoon willen gebruiken?

---

10. Denk je dat het belangrijk is om met je ouders afspraken te maken over je mobiele telefoon?
Zo ja, welke afspraken zou jij belangrijk vinden?

---

11. Wat zou je willen weten over mobiele telefoons, voordat je er één koopt of krijgt?

Als je geen bezwaar hebt, vul dan hieronder je naam in.
Gegevens worden vertrouwelijk behandeld en niet aan anderen gegeven.

Naam: .....

JA ik heb een mobiel

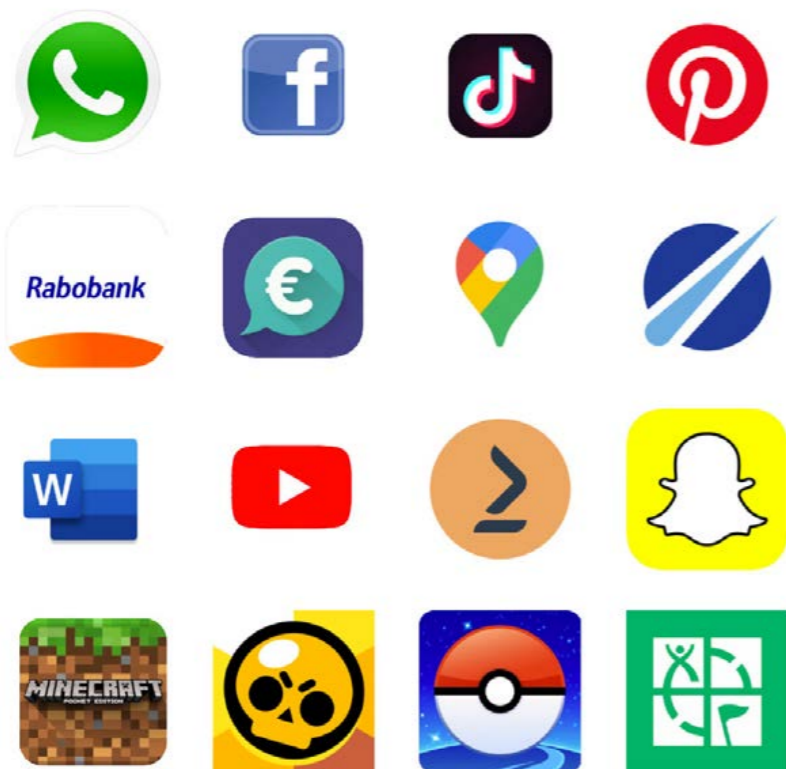
MAAK JE EIGEN TOP 5!

Ik gebruik mijn telefoon vooral voor:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

WIST JE DAT...
 ...er ter wereld meer mensen in het bezit zijn van een smartphone dan van een eigen tandenborstel of toilet?

OMCIRKEL DE APPS OP JOUW TELEFOON

WELKE APPS GEBRUIK JIJ NOG MEER?

- .....
- .....
- .....

Merk: .....

Type: .....

Ik heb mijn telefoon gekregen / zelf gekocht

Ik was toen ..... jaar oud.

Per dag kijk ik gemiddeld ..... minuten op mijn telefoon.

MONEY, MONEY, MONEY...

Wie betaalt de kosten van bellen & internetgebruik?

De kosten worden als volgt betaald:

prepaid / maandelijks abonnement

Omcirkel wat juist is.

MIJN NAAM:

AFSPRAKEN

Heb je met je ouders afspraken

gemaakt over jouw telefoongebruik?

Ja / nee.

Zo ja, welke afspraken?

.....

.....

.....

WIST JE DAT...
 ...veel telefoons die in Japan worden verkocht waterdicht zijn? Japanners nemen hun telefoon namelijk vaak mee onder de douche!

WIST JE DAT...

...mobiele telefoons het meest gebruikt worden om te kijken hoe laat het is?

WIST JE DAT...

...mobiele telefoon gooien een officiële sport is in Finland?

★ MIJN TIP VOOR JOU!

Welke informatie zou jij een klasgenoot zonder mobiele telefoon geven als hij of zij er een wil aanschaffen?

.....

.....

NEE ik heb geen mobiel

MAAK JE EIGEN TOP 5!

Waarvoor zou jij je telefoon willen gebruiken?

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

AFSPRAKEN

Welke afspraken tussen jou en je ouders over jouw telefoongebruik lijken jou belangrijk?

-
-
-

WIST JE DAT...
...er op een mobiele telefoon tot 18 keer meer bacteriën leven dan op het gemiddelde toilet?

WIST JE DAT...
...ongeveer een derde van de smartphone bezitters zijn telefoon verliest of breekt?

Ik zou wel / niet graag een telefoon willen, omdat .....

Ik mag een telefoon als ik ..... jaar oud ben.

MIJN NAAM:

.....

MONEY, MONEY, MONEY

Wat denk je dat een telefoontoestel kost?

Krijg of koop je straks een nieuw telefoontoestel?

Ja / Nee

Moet je dit toestel zelf betalen?

Ja / Nee

Ik krijg een gebruikt exemplaar van

.....

Wat zou je willen weten voordat je een mobiele telefoon krijgt of koopt?

-
-
-

WIST JE DAT...
...het eerste sms-bericht in 1992 werd verstuurd?